

Actividade institucional

O presidente é o principal protagonista da actividade institucional do Consello Económico e Social de Galicia cando ésta se centra nas relacións cos membros da Xunta de Galicia, o Parlamento galego e os outros Consellos Económicos e Sociais. As comparecencias de representantes da Administración autonómica para informar de aspectos relevantes da actividade dos seus respectivos departamentos ou para presentar documentos para o seu debate e a correspondente aportación de suxestións por parte dos membros do CES foron, como en anos anteriores, habituais ó longo de 2001.

● **Encontros**

Como cada ano, o presidente e mailo secretario xeral do CES-Galicia participaron nos encontros dos responsables dos Consellos Económicos e Sociais das Comunidades Autónomas, que en 2001 tiveron lugar en Madrid e en Canarias. Nesas reunións, analizáronse distintos aspectos da realidade cotián do labor dos CES.

Ademais, o presidente do CES-Galicia mantivo unha fluída relación cos membros da Xunta de Galicia y co seu presidente, co que tivo a ocasión de compartir diversos actos institucionais.

● **Comparecencias**

Aínda pendente –ó remate de 2001– a habitual comparecencia do presidente do CES-Galicia no Parlamento de Galicia, diante da Comisión de Asuntos Económicos, para explica-los presupostos do organismo para o vindeiro exercicio (o retraso estivo motivado pola celebración de comicios autonómicos no último trimestre do ano), na actividade de 2001 volveu a salien-

ta-la presenza na sede do Consello de distintos membros da Administración autonómica que, por propia iniciativa ou a petición do CES, acudiron a presentar distintas actuacións ou plans dos seus respectivos departamentos.

Conselleira de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude

A conselleira compareceu diante do Pleno, a petición propia, para presenta-lo Plan de revitalización demográfica de Galicia (bases). Despois da súa intervención, a representante do Goberno galego solicitou do Consello a elaboración dun informe-opinión sobre o contido do Plan.

Conselleiros de Agricultura, Gandería e Política Agroalimentaria, de Sanidade e Servizos Sociais e de Medio Ambiente

Os tres conselleiros acudiron, nunha comparecencia conxunta, para explicar as actuacións dos seus respectivos departamentos na crise desatada pola aparición de casos de encefalopatía esponxiforme bovina en reses de Galicia.

Conselleiro de Economía e Facenda

O conselleiro compareceu diante do Pleno, a petición propia, para presenta-lo novo marco de axudas en desenvolvemento do Decreto sobre incentivos para o desenvolvemento económico e fomento da actividade empresarial en Galicia. Esta información sirviu para que o CES encetara a elaboración dun dictame sobre o dito decreto.

Directora xeral do Igape

A directora xeral do Igape compareceu diante da Comisión Sectorial 1 para facilitar información polo miúdo sobre o proxecto de Decreto sobre incentivos para o desenvolvemento económico e fomento da actividade empresarial en Galicia.

Secretaría Xeral da Consellería de Medio Ambiente

Representantes da Secretaría Xeral da Consellería de Medio Ambiente compareceron diante da Comisión Sectorial nº 2 para expoñer os antecedentes e a filosofía do anteproxecto de Lei de prevención e control integridados da contaminación de Galicia.

As súas explicacións aportaron información que sirviu para a redacción do correspondente dictame do CES.

• **Cursos e xornadas**

As instalacións da sede do Consello Económico e Social de Galicia en Santiago de Compostela acolleron en 2001 varios actos organizados por entidades representadas no CES ou outras organizacións.

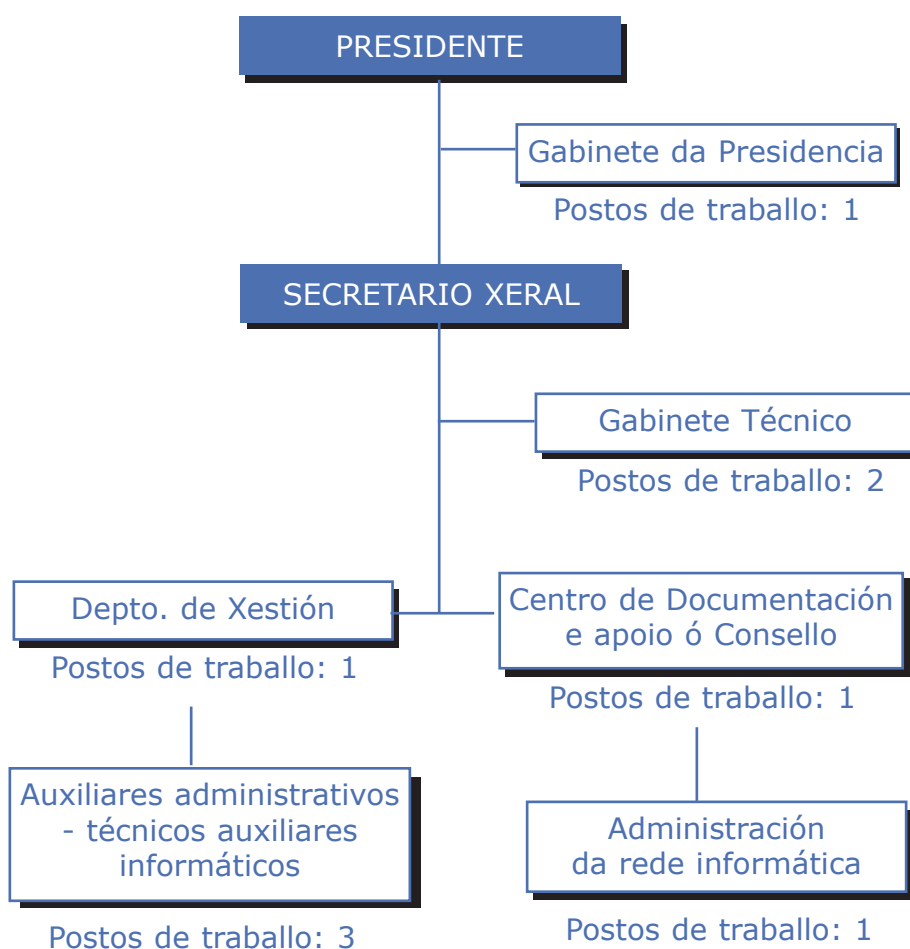
A CIG organizou un encontro entre representantes sindicais no sector da enerxía de Galicia, Portugal e Francia que se celebrou nas instalacións do Consello o 14 de febreiro.

O día 21 de maio, a sala do Pleno acolleu unha reunión de delegados de Comisións Obreiras sobre a Carta dos dereitos fundamentais da Unión Europea e a cidadanía europea: a perspectiva sindical.

O Consello Galego de Relacións Laborais utilizou as salas do Consello para unha reunión o 18 de xuño. Pola súa banda, a Dirección Xeral de Relacións Laborais celebrou no CES un curso dunha semana no mes de novembro adicado.

A sala do Pleno sirviu tamén de escenario para a celebración dunha xornada organizada polo Instituto Universitario de Estudos e Desenvolvemento de Galicia (Idega) sobre Pobreza e inclusión social en Galicia. A xornada tivo lugar o 19 de decembro.

Organigrama técnico-administrativo

- O responsable do **Gabinete da Presidencia** asume as funcións de coordinación final das tarefas do Consello e tamén as relacións externas e de comunicación do organismo. Dunha banda, este departamento é o encargado, baixo a coordinación e con dependencia funcional do secretario xeral, do seguimento do proceso dos procedementos que ten en marcha o Consello e o cumprimento dos prazos establecidos pola lei para o seu remate. As relacións cos membros do Consello son parte fundamental do labor diario. Por outra banda, o gabinete é o responsable das relacións externas, das relacións cos medios de comunicación e das publicacións do CES.

Dentro das súas funcións está tamén a revisión dos contidos do sitio web do Consello na internet que son da súa responsabilidade.

O gabinete asume tamén as funcións de coordinación das publicacións institucionais do Consello, entre elas a presente memoria. Como o ano pasado, inclúense os dictames emitidos polo CES a texto completo. Tanto a memoria como os dictames poden tamén ser consultados na páxina web do Consello: **www.ces-galicia.org**.

- O **Gabinete Técnico**, composto por dous expertos economistas, é o encargado da elaboración dos traballos preliminares para a redacción dos informes e dictames do Consello, cunha descrición e análise pormenorizada do obxecto do estudo. A súa función é trata-las referencias estatísticas que se consideren pertinentes para o traballo, analízalas e preparar unha proposta da parte descriptiva do informe para a súa posterior avaliación por parte das Comisións Sectoriais.

O seu labor céntrase na redacción da memoria anual sobre a situación económica e social de Galicia e dos distintos informes que está a elaborar o Consello, agás as correspondentes consideracións, que son aportadas polos distintos membros da comisión sectorial competente.

Tamén traballa, en coordinación coas Comisións Sectoriais, nos distintos dictames encargados ó CES polas autoridades da Xunta.

Dentro das súas funcións está tamén a revisión dos contidos do sitio web do Consello na internet que son da súa responsabilidade.

- O responsable do **Departamento de Xestión** encárgase de tódalas funcións de xestión presupostaria e contable, da contratación de servizos e suministros, do seguimento das obras, reformas e mantemento das instalacións e, dun xeito destacado, da xestión de recursos humanos do organismo, ademais do asesoramento xurídico-administrativo ó Consello.

O responsable do Centro de Documentación e apoio ó Consello segue a cumprir o seu papel como unha das piezas claves para o correcto e máis eficiente funcionamento do CES. A súa función é facilitar ós membros do Consello e ó Gabinete Técnico tódolos materiais bibliográficos e documentais que podan necesitar para as súas reunións e para unha axeitada toma de decisións.

- O **Centro de Documentación** é o encargado de proporcionar ás Comisións Sectoriais, á Permanente e, no seu caso, ó Pleno do CES tódolos datos que precisen para a correcta elaboración dos seus traballos. Ter a disposición dos membros do Consello tódolos fondos e recursos documentais, en calquera lugar no que se atopen, na máis ampla gama de soportes e xestionar eses fondos dunha maneira rápida e áxil é o fin último do Centro de Documentación do CES-Galicia.

O Centro de Documentación e Apoio ó Consello ofrece información especializada na área socioeconómica ós membros do CES-Galicia e ó persoal técnico deste. Constitúese como un soporte informativo-documental para a elaboración dos informes, dictames e outros traballos realizados polo Consello.

Aínda que o seu obxectivo fundamental é facilitar os últimos e máis fiables datos ós membros do Consello, o Centro de Documentación está aberto a calquera cidadán que necesite dispoñer de información especializada na realidade económica e social de Galicia, tanto nos soportes tradicionais como a través das novas tecnoloxías da información. De feito, internet é nunha ferramenta básica para o traballo do departamento nestas últimas datas.

Dentro das súas funcións está tamén a revisión dos contidos do sitio web do Consello na internet que son da súa responsabilidade.

- O responsable da unidade de **Administración da rede informática**, que depende orgánica e funcionalmente do Centro de Documentación, encárgase do deseño e mantemento dos sistemas de información e novas tecnoloxías do Consello, así como da crecente aplicación das mesmas ó traballo diario e mais á relación cos seus membros. Tamén está a traballar no soporte técnico da páxina web do Consello en internet.

Unha vez consolidada a posta a punto da rede que permite conectar e operar dun xeito conxunto a tódolos ordenadores do CES, tanto dos seus servizos internos como os asignados ós distintos grupos representados no Consello, e rematadas as xestións para o acceso ás redes informáticas externas, tanto nacionais como internacionais –o que permite acceder desde as dependencias do CES a calquera base de datos ou arquivo informático de información existente no mundo–, os técnicos da unidade deseñaron e “colgaron” na rede unha páxina web propia do Consello, independente pero integrada no sitio da Xunta de Galicia, e vinculada, a través dos correspondentes enlaces cunha páxina común de tódolos Consellos Económicos e Sociais de España.

O traballo conxunto dos servizos informáticos e mailo Centro de Documentación permite que, dun xeito case que inmediato, os membros do Consello dispoñan da práctica totalidade da información existente sobre un determinado asunto obxecto de análise por parte do CES e, xa que logo, que as conclusións dos dictames, estudos ou informes que elaboren as distintas comisións e aprobe o CES estean baseados nos datos máis fiables e actualizados.

Calquera membro do Consello pode solicitar do Centro de Documentación a información sobre calquera materia que necesite para os seus traballos. Desde este servizo, ben a través dos fondos propios ou ben, vía rede informática, nas bibliotecas o centros de datos de calquera parte do mundo, se lle facilitan as principais referencias existentes sobre o asunto.

Deste xeito, os membros do Consello teñen á súa disposición as máis importantes bases de datos do mundo desde a pantalla dos ordenadores instalados nas oficinas dos seus grupos na sede do Consello.

- Tres **auxiliares administrativos** técnicos auxiliares en informática, que dependen organicamente do Departamento de Xestión e funcionalmente dos responsables das áreas ás que están adscritos, realizan o apoio administrativo necesario no desenvolvemento das actividades propias do Consello.

Actividade administrativa

Segundo a estrutura dos servizos administrativos do Consello que se viu nas páxinas anteriores, este apartado é unha somera descrición do traballo do mesmo no ano 2001.

Gabinete da Presidencia

A utilización do correo electrónico para facer chegar as convocatorias, a documentación e calquera tipo de datos ós membros das correspondentes comisións consolidouse como unha realidade no traballo diario do CES neste ano.

Na vertente da comunicación externa, a base da política de exteriorización é a publicación dos traballos do Consello e a súa remisión ós líderes de opinión do entorno socioeconómico de Galicia (cargos políticos, parlamentarios, profesores universitarios...) e a institucións de fóra de Galicia (como outros CES, comunidades galegas no exterior...).

Unha vez aprobado un informe, a súa exteriorización comeza cunha rolda de prensa de presentación ós medios de comunicación, que serve para que o conxunto da sociedade teña noticia da opinión do Consello sobre o

asunto de que se trate. De seguido, faise un envío da publicación a institucións e persoeiros seleccionados. Nas presentacións, o presidente do Consello fala da xénese do traballo, das distintas fases do mesmo e remite ó seu contido, ás consideracións, sen salientar ningunha delas en concreto. O obxectivo desta política é non destacar un só aspecto de un estudio –memoria, informes...– que, pola súa propia natureza, é sempre complexo.

Como cada ano, tivo unha boa acollida na prensa a publicación da “Memoria sobre a situación económica e social de Galicia”, correspondente neste caso a 2000. O seu contido foi de interese informativo en tódolos medios de comunicación de Galicia, que recolleron algunhas das consideracións aportadas polos membros do CES neste traballo.

O mesmo cabe dicir da presentación da segunda entrega do informe sobre as áreas funcionais de Galicia, correspondente á área funcional de Lugo. O Pleno de aprobación celebrouse na capital lucense e foi seguido dunha rolda de prensa á que se invitou ós medios locais. A boa acollida reflectiuse nunha notable presenza nos informativos da cidade.

Departamento de Xestión

O presuposto do CES-Galicia inclúese nos presupostos xerais da Comunidade Autónoma, como Sociedade Pública adscrita á Consellería de Economía e Facenda. No exercicio de 2001 o CES contou cun orzamento de 161 millóns de pesetas. O Balance de Situación do CES a 31 de decembro de 2001 foi o seguinte:

CES-Galicia: Balance de situación a 31/12/01

ACTIVO	
Elementos de transporte	3.498.000
Mobiliario e material	24.732.147
Equipos procesos informa.	10.522.420
Amortización inmob. mater.	-11.184.507
Contas financeiras	46.838.961
Total activo	74.407.021
PASIVO	
Patrimonio	38.752.567
Facenda Pública acreed. por IRPF	3.244.159
Dereitos pasivos	54.860
Seguridade Social acreedora	941.217
Muface	12.010
Ingresos anticipados	31.402.208
Total pasivo	74.407.021

Centro de Documentación

Ó longo do ano 2001, o Centro de Documentación e Apoio ó Consello proseguiu as súas actividades como servizo de información para os membros e persoal técnico do CES, así como centro aberto ó público en xeral.

Estas foron algunhas das súas realizacións neste ano:

Novidades bibliográficas

Como estaba previsto, o Centro de Documentación creou un novo produto de difusión das súas actividades: unha folla de novidades bibliográficas, nas que se recollen as referencias de tódalas publicacións recibidas no Centro.

A Folla, de periodicidade quincenal, estrutúrase en dous partes: dunha banda, as publicacións de tipo estatístico e doutra, as monografías e/ou estudos recibidos.

O seu envío está limitado na actualidade ós membros e persoal do CES, pero proximamente ofrecérase a posibilidade de ser recibida por calquera persoa, algo que xa está dun xeito accesible, a través da páxina web, na dirección seguinte: **<http://www.ces-galicia.org/novbiblio.html>**

Sitio web do CES-Galicia

Durante o 2001, a estrutura do sitio web do CES-Galicia sufriu algunhas modificacións, especialmente no que atinxe á súa división orgánica. Así, a sección Indicadores constituiu-se como unha sección propia dentro da web, e recolle tódolos principais datos (conxunturais, territoriais e en comparación con España) da economía e sociedade galegas.

Os contidos e mantemento desta sección da web correspóndelle conxuntamente ó Centro de Documentación e ó Gabinete Técnico do CES.

Na actualidade, e coa previsión de rematar no ano 2002, o Centro de Documentación ten en marcha os seguinte proxectos, dentro do seu programa de traballo interno:

Fontes de información

O Centro de Documentación está a traballar dende finais do 2001 na actualización e posta a disposición dos usuarios da web desta base de datos, creada para agrupar tematicamente as fontes de información máis axeitadas para estudar a realidade socioeconómica de Galicia. O listado de fontes de información, consultable na web do CES-Galicia, na súa totalidade (<http://www.ces-galicia.org/dirfoin.index.html>) vai ser revisado e depurado nos seus contidos e estrutura.

Revistas electrónicas

Este traballo, xa iniciado no 2001, vai consistir na posta a disposición de todos os usuarios da web dun listado das revistas que recibe o CES-Galicia e que poden ser consultadas en formato electrónico. Deste xeito o Centro de Documentación aproveitará para revisar a súa política de adquisicións de publicacións periódicas, tratando de combinar os formatos tradicional e o novo formato electrónico de moitas destas revistas e axustalo ás capacidades e funcións do CES.

Traballos do CES en 2001

Como en anteriores “memorias”, inclúense de seguindo senllos resumos dos aspectos máis salientables dos traballos aprobados polo Consello Económico e Social de Galicia en 2001.

MEMORIA SOBRE A SITUACIÓN ECONÓMICA E SOCIAL DE GALICIA

Un ano máis, en cumprimento da súa normativa, que asigna ó Consello, entre outras, “a función de elaborar e remitir anualmente ó Consello da Xunta, a través da Consellería de Economía e Facenda, unha Memoria sobre a situación económica e social de Galicia, incluíndo, se é o caso, recomendacións ou orientacións sobre a política presupostaria da Comunidade Autónoma”, o CES-Galicia aprobou en 2001 a súa cuarta Memoria, que fai xa o número 5 das mesmas. Esta **Memoria sobre a situación económica e social de Galicia 2000** foi aprobada por unanimidade polo Pleno do Consello Económico e Social de Galicia na súa sesión 9/01, do 29 de outubro, case que cun mes de adianto respecto a data da memoria do ano anterior.

Profundizando na mellora da súa estrutura, na constante busca da

máxima calidade, tanto dos datos que inclúe (máis abondosos e de maior número de fontes, sempre oficiais) como da organización dos mesmos para facela máis comprensible, fixéronse algúns axustes no índice da mesma.

Como xa quedou fixado o ano anterior, e logo dun exhaustivo índice cos case que cincocentos cadros que inclúe, a Memoria 2000 ábrese coas consideracións dos membros dos CES sobre o seu contido, nun intento de facilitar a lectura e comprensión dos elementos máis salientables da situación dun xeito sinxelo. Este primer apartado remata cun resumo, en forma de cadro comprensivo, dos principais indicadores económicos e sociais de Galicia respecto a España.

O **índice** da Memoria 2000, quedou como segue:

Consideracións

Indicadores económicos Galicia-España

1.- Situación económica de Galicia

1.0.- Panorama xeral

Panorama económico internacional

Panorama económico de España

Panorama económico da eurorrexión

1.1.- Producción

Producción segundo o IGE

Producción segundo o INE

Converxencia real

1.2.- Demanda interna

Consumo

Investimento

Fondos da UE

1.3.- Sector exterior

Comercio exterior

Investimento galego no estranxeiro

Plan de fomento das exportacións galegas

1.4.- Inflación e tipos de xuro

2.- Emprego

2.0.- Demografía

Distribución territorial da poboación
Movemento natural da poboación
Migracións

2.1.- Mercado de traballo

Datos da Seguridade Social
Datos EPA
Datos da Xunta e do INEM
Taxa de temporalidade
Empresas de traballo temporal
Sinistralidade laboral
Relacións laborais

2.2.- Políticas activas de emprego

Accións do FORCEM
Formación e colocación:

Comunidade Autónoma

2.3.- Economía social

Cooperativas
Sociedades laborais
Actuacións da Xunta

2.4.- Desenvolvemento empresarial

Datos Dirce
Datos do Rexistro Mercantil
Competitividade das empresas

galegas

3.- Sectores productivos

3.0.- Panorama xeral

3.1.- Sector primario e industrias relacionadas

Subsector agro-gandeiro
Subsector mar-industria
Subsector silvicultura-madeira

3.2.- Industria

Enerxía

Bens intermedios

Bens de equipamento

Bens de consumo

3.3.- Construcción

Indicadores básicos da construción

Datos de vivenda

Indicadores empresariais

3.4.- Servicios

Comercio

Turismo

Comunicacións

Transportes

Servicios a empresas

Servicios financeiros

Servicios de educación e da sanidade

4.- Sector público e benestar social

4.1.- Comunidade Autónoma

Presuposto de ingresos da Administración Xeral

Presuposto de gastos da Administración Xeral

Presuposto dos organismos autónomos

Presuposto consolidado

Análise das actuacións previstas

A conta financeira

Pto. das sociedades públicas: entes públicos e sociedades mercantís

4.2.- Cobertura e financiamento da protección social

Financiamento e cobertura social do Estado

A cobertura social da Comunidade Autónoma

4.3.- Prestacións económicas

Pensións contributivas

Pensións non contributivas

Prestacións por desemprego

Renda de inserción social

4.4.- Prestacións sanitarias e sociais

Indicadores de saúde

O Servicio Galego de Saúde

Transplantes e doazóns
Prestacións farmacéuticas
Prestacións sociais

4.5.- Educación

Educación infantil e primaria
Educación secundaria: ESO, BUP e COU, FP
Educación universitaria
Outros estudos non universitarios

4.6.- Outros indicadores de benestar social

Consumo
Vivenda
Cultura

5.- Desenvolvemento rexional

5.1.- Infraestruturas

Infraestruturas de transporte terrestre
Infraestruturas portuarias e aeroportuarias
Infraestruturas hidráulicas
Parques tecnolóxicos e empresariais

5.2.- Investigación e desenvolvemento tecnolóxico

Plan galego de I+DT (1999-2001)
O gasto total interno en I+D
Estímulo comunitario

5.3.- Medio ambiente

Os incendios forestais
Residuos industriais
Usos da auga

5.4.- Políticas de desenvolvemento rexional

Desenvolvemento interior de Galicia
Instrumentos de desenvolvemento rexional da UE
Instrumentos de desenvolvemento rexional do Estado
Investimentos territorializados das Administracións públicas
Ind. económicos de Galicia en termos de recadación tributaria
Ind. económicos de Galicia en termos de contabilidade rexional

INFORME SOBRE AS ÁREAS FUNCIONAIS DE GALICIA

II.- ÁREA FUNCIONAL DE LUGO

De conformidade coas competencias atribuídas ó Consello Económico e Social de Galicia pola Lei 6/1995, de 28 de xuño, previa análise pola Comisión Sectorial nº1: Economía, Emprego e desenvolvemento territorial, e de acordo co procedemento previsto no Regulamento de Réxime Interior do CES-Galicia, o Pleno do Consello Económico e Social de Galicia, na súa sesión 02/01, do 7 de marzo, celebrada na cidade de Lugo, acordou por unanimidade emitir, por propia iniciativa, a segunda entrega do seu informe sobre as áreas funcionais de Galicia, concretamente a adicada á área funcional de Lugo.

A.- Xénese do informe

A Lei 6/1995, de 28 de xuño, atribúe ó Consello Económico e Social de Galicia, entre outras, a función de elaborar por propia iniciativa informes ou estudos sobre a elaboración de planos ou programas dirixidos a favorece-lo desenvolvemento económico e social de Galicia.

No ámbito destas funcións, o Pleno do Consello Económico e Social de Galicia, na súa sesión 4/98, adoptou o acordo de proceder á elaboración dunha colección de informes sobre "as áreas funcionais de Galicia". Despois dun primeiro traballo sobre a área funcional de Ferrol, a Comisión Sectorial nº1: Economía, emprego e desenvolvemento territorial, abordou a elaboración do estudo da área funcional de Lugo.

B.- Obxecto do informe

O obxecto deste segundo informe da colección é analiza-la situación da área funcional de Lugo coas súas debilidades e fortalezas. Como en estudos anteriores, na parte final do mesmo inclúense unhas consideracións consensuadas polos representantes das distintas entidades do Consello sobre as ameazas e oportunidades reais para o desenvolvemento e creación de emprego na área.

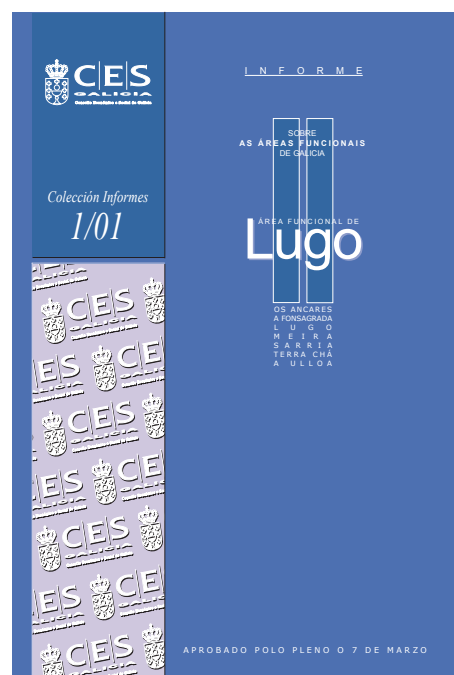
C.- Metodoloxía e alcance do informe

O alcance global do Informe abarca as doce áreas funcionais nas que se agrupan as comarcas galegas definidas no Plan Comarcal de Galicia. Esta adicada a Lugo é a segunda entrega da colección.

Respecto ó seu ámbito xeográfico, a área Funcional de Lugo inclúe as comarcas de Os Ancares, A Fonsagrada, Lugo, Meira, Sarria, a Terra Chá e A Ulloa, na zona central da provincia.

A metodoloxía do Informe baséase en concreta-la análise da situación económica e social da área funcional de Lugo, nos apartados de emprego, sectores productivos, desenvolvemento territorial e panorama social.

As consideracións consensuadas dos membros do Consello sobre á análise efectuada pechan o contido do Informe, que inclúe tamén anexos estatísticos con datos de interese sobre distintos parámetros da realidade socioeconómica da área funcional. Estas **consideracións** son as seguintes:

1.- Panorama xeral

A área funcional de Lugo, composta polas comarcas de Os Ancares, A Fonsagrada, Lugo, Meira, Sarria, a Terra Chá e A Ulloa, abrangue un total de 6.455 km², o que representa o 66% do total da provincia de Lugo e o 21,8% da superficie de Galicia. O número de habitantes na área funcional de Lugo é de 229.045 persoas segundo o Padrón de habitantes a 1 de xaneiro de 1998, o que representa o 62,3% do total da provincia e o 8,4% da poboación de Galicia.

A Terra Chá, cos seus 1.820 km², é a comarca máis extensa de Galicia e tamén o resto de comarcas da área son, en termos xerais, máis extensas que a media das comarcas galegas.

O centro económico e cabeceira da área funcional é a cidade de Lugo, que se amosa como foco sobre o que gravita o conxunto da área.

Xenericamente, trátase dunha área pouco industrializada e cunha poboación de idade moi avanzada, agás no concello de Lugo.

Dos datos do informe extráese a conclusión de que a área funcional de Lugo rota sobre da cidade de Lugo, onde a cota de mercado representa o 40,4% do total da área funcional de Lugo e o índice de actividade económica, o 55,7%. A nivel municipal tamén salientan, aínda que a distancia de Lugo, os concellos de Sarria e Vilalba, onde a cota de mercado representa o 6,2% e 6,9% do total da área funcional de Lugo, respectivamente, e o índice de actividade económica, o 7,7% e o 5,9% da dita área.

Respecto ás tres localidades citadas anteriormente cabe salientar que:

- A cota de mercado, índice industrial, índice comercial, índice turístico e índice de actividade económica é significativamente superior ós das restantes localidades da súa comarca respectiva e, mesmo, de cada municipio das outras comarcas. O mesmo se pode dicir de tódolos restantes parámetros: teléfonos, oficinas bancarias, vehículos a motor, actividades comerciais, etc.

- O nivel de servizos públicos básicos (educación, sanidade...) e tamén o nivel de investimentos públicos en infraestruturas (estradas, ferrocarril...) é tamén moi superior.

- As ditas localidades están, tamén, nos primeiros lugares en canto a taxa de actividade e de ocupación, aínda que, aquí, as diferencias son menores e non difiren substancialmente da situación xeral da provincia.

- Respecto á poboación escolar, as devanditas localidades acollen ó 69,9% do total da área funcional. O concello de Lugo ten o 55,7% dos nenos

escolarizados na área funcional, en tanto que Sarria acolle ó 7,5% e Vilalba, ó 6,7%.

2.- Emprego

O dato máis relevante, e que ten máis influencia sobre o resto dos indicadores, é o da evolución da poboación nas distintas comarcas. Comparando os datos da renovación do Padrón a 1 de xaneiro de 1998 cos datos do Padrón de 1996:

- En tódalas comarcas, agás na de Lugo, que se constitúe no único polo de atracción de poboación doutros ámbitos, diminúe a poboación.

- Despois de Lugo, só os concellos de Vilalba e Sarria son capaces de mante-la súa poboación sen descensos acusados.

Respecto ó movemento natural de poboación nos anos 1998 e 1999, tódalas comarcas amosan un saldo vexetativo negativo, isto é, prodúcense máis defuncións que nacementos, consecuencia da estrutura de idades da poboación da área funcional, moi envellecida como reflectía a pirámide de poboación.

Das 198.224 persoas maiores de 16 anos, o 44,1% corresponden á poboación activa e un 55,6% á poboación inactiva. En Galicia estas porcentaxes ascendían a 45,4% e 52,4%, respectivamente.

A poboación ocupada da área funcional concéntrase na súa meirande parte no sector servicios, o 46,2%, mentres o sector da agricultura acolle o 33,1%. En comparación co que acontece para o conxunto de Galicia, a poboación ocupada da área funcional de Lugo está orientada cara ó sector primario, dado que o seu peso relativo duplica ó existente en Galicia (16,6%). O resto dos sectores teñen un menor peso relativo no mercado de traballo da área funcional: o sector industrial e a construción acollen o 12% e o 8,6%, respectivamente, da poboación ocupada na área funcional de Lugo, fronte ós 20,1% e 11,3%, tamén respectivamente, da poboación ocupada galega.

Na maioría das comarcas o sector agrícola engloba máis da metade da poboación ocupada, como é o caso de Os Ancares, co 52,8%; A Fonsagrada, co 54,1%; Meira, co 54%; ou A Ulloa, co 51,8%. No extremo oposto atópase a comarca de Lugo, onde o sector primario acolle o 15,8% da súa poboación ocupada.

Atendendo á distribución da poboación ocupada segundo a situación profesional, pódense salientar tres características diferenciadoras con respecto á Galicia. En primeiro lugar, o elevado peso relativo das persoas por conta propia que no empregan persoal, que significan o 36,5% da poboación ocupada na área funcional, fronte ó 20,8% en Galicia. En segundo lugar, o menor peso relativo dos asalariados, tanto fixos como eventuais, que representan o 36,2% e o 17,6%, respectivamente, na área funcional de Lugo, fronte ó 45,7% e 25,4%, respectivamente, en Galicia. Finalmente, as axudas familiares ascenden ó 4,7% da poboación ocupada na área funcional de Lugo, fronte ó 1,7% de Galicia.

O peso relativo da poboación parada no sector primario (datos Padrón municipal 1996) no total dos desempregados na área funcional foi do 3,4%, fronte ó 1,7% de Galicia. Respecto ó paro rexistrado, na área funcional de Lugo o número de parados ascendía, a 31 de decembro de 1999, a 9.549, 812 desempregados menos que no ano anterior, o que significa o 4,17% da poboación total da área (5,23% en Galicia e 4,12% na provincia de Lugo).

Atendendo á desagregación sectorial, deses 9.549 desempregados rexistrados, 249 correspondían ó sector primario, 1.101 á industria, 1.278 á construción e 5.050 ó sector servizos. O número de persoas rexistradas sen emprego anterior foi de 1.871.

3.- Sectores productivos

A análise dos sectores productivos da área funcional realízase a partir da base de datos de Ardán, que se constitúe cos datos depositados polas empresas nos rexistros mercantís de Galicia. Non inclúe as contas das sociedades que non teñen o seu domicilio social en Galicia, nin as empresas que non teñen a obriga legal de deposita-las súas contas anuais, nin as empre-

sas cunha facturación inferior ós 40 millóns de pesetas, nin aquelas outras das que non se dispón de información durante dous anos consecutivos.

Atendendo a estas limitacións, o estudo de Ardán integra as contas anuais de 852 empresas da área funcional no ano 1998, que presentan o 7,7% do total de empresas analizadas para o conxunto da economía galega. A conta de explotación agregada destas empresas amosa que no ano 1998 prodúcese nas empresas da área funcional de Lugo un descenso do resultado neto do exercicio do 6% respecto ó acadado en 1997 (un 5,2% se se considera antes de impostos), o que significa unha caída nos beneficios das empresas. No conxunto das empresas galegas consideradas, o resultado neto do exercicio do ano 1998 foi un 17,8% superior ó acadado no ano anterior (un 23,1% antes de impostos).

Unha análise máis detallada revela que os resultados da actividade ordinaria –aquela directamente relacionada coa actividade das empresas, ó excluí-los resultados extraordinarios e os impostos de sociedades– experimentaron un crecemento do 21,7% respecto ó ano 1997. Esta capacidade para xerar beneficios veuse amortecida polo importante descenso da actividade extraordinaria (68,4%).

O aumento dos resultados ordinarios ven explicado tanto polo incremento da facturación das empresas como pola redución dalgúns dos custos empresariais. Por unha banda, en 1998 os ingresos de explotación aumentaron un 10,8%, para situarse nos 263.854 millóns de pesetas. Por outra, os gastos financeiros descenden en termos absolutos un 8,7% e o seu peso relativo no total dos ingresos de explotación diminúe do 1,7% de 1997 ata o 1,4% de 1998. Asemade, os gastos de persoal, que medran un 10% en termos absolutos, descenden en termos relativos do 11% ata o 10,9% de 1998.

Non obstante, o crecemento do valor engadido bruto a custo de factores presenta en 1998 unha medra (9,9%) inferior á experimentado polos ingresos de explotación (10,8%), pasando a súa importancia relativa do 18,6% de 1997 ata o 18,4% de 1998.

A análise do balance agrupado das 852 empresas da área funcional estudiadas por Ardán permite coñecer a situación financeira e patrimonial no ano 1998. A estrutura financeira e patrimonial reflectida amosa unha situación de solvencia: o financiamento permanente de 98.573,9 millóns de pesetas representa o 54,4% do total das fontes de financiamento e, dentro deste, os fondos propios son o 67,6% e os recursos alleos o 28,5%, en tanto que o activo fixo neto acada os 75.886,5 millóns de pesetas, o que propicia un fondo de rotación de 22.687,4 millóns.

Da análise do balance das empresas despréndese que o activo total crece nun 11,8%. O maior crecemento corresponde ó activo fixo neto, cun incremento do seu valor do 12,5%, o que representa un aumento da súa contribución en 0,2 puntos, en tanto que o circulante neto medrou un 11,3%.

Os oitos principais núcleos de localización das empresas emprazadas na área funcional segundo o valor engadido bruto xerado copan o 90% do total do VEB, destacando dun xeito relevante, con máis do 60% a propia capital lucense. A porcentaxe restante é repartida entre os concellos de Rábade, Guitiriz, Vilalba, Sarria, Muras, Outeiro de Rei e Láncara. Esta forte concentración da actividade reflíctese tamén no feito de que os oito concellos repártese entre tres comarcas: Lugo e Terra Chá, con 3 concellos cada unha, e Sarria, con dous.

No que ó sector primario se refire, o 34% (218.554 hectáreas) da superficie total da área funcional corresponde á superficie agrícola utilizada, entendendo por tal a terra labrada, praderías permanentes, pastos e terras dedicadas a cultivos permanentes. Desa superficie, 106.049 hectáreas corresponde á superficie cultivada, onde predomina os cultivos forraxeiros, por mor do peso das explotacións de gando vacún (63.229 hectáreas), e as patacas, con 13.000 hectáreas.

Un aspecto importante no sector primario é o concernente á realización das concentracións parcelarias. A área funcional de Lugo acolleu un total de 41 zonas de concentración parcelaria terminadas, que abranguen un total de 23.440 hectáreas. Comparado coas zonas terminadas no conxunto da pro-

vincia de Lugo, a área funcional de Lugo acole o 64,5% da zona terminada total.

A porcentaxe que supoñen estas zonas terminadas na superficie total afectada pola concentración parcelaria (77.244 hectáreas na área funcional e 120.664 ha. na provincia) é similar na provincia de Lugo e na área funcional: 30,1% e 30,3%, respectivamente.

A comarca da Terra Chá acolle o 67,2% do total da zona terminada da área funcional (15.745 hectáreas) seguida de Lugo, co 16,2% (3.803 ha) e Meira, co 11,3% (2.640 ha.).

O CES considera importante que se fagan os investimentos necesarios para favorecer a fixación da poboación na área rural, tanto o fomento de feiras especializadas e de industrias transformadoras dos produtos autóctonos de calidade, como o fomento de actividades agrícolas e gandeiras alternativas como poden ser, entre outras, a obtención de produtos naturais e as explotacións biolóxicas

O CES considera que, no relativo ó subsector do turismo, é necesario potencia-lo turismo relacionado co patrimonio cultural, tendo en conta a necesaria rehabilitación do casco histórico de Lugo, así como o turismo rural e o turismo relacionado coa pesca e a caza. No senso da potenciación turística da área funcional, débese estudia-la viabilidade de que a posible demanda turística poda permiti-la utilización comercial do aeródromo das Rozas.

4.- Desenvolvemento territorial

O 31 de xaneiro de 2001 foron inaugurados 19,6 km da autovía do Noroeste ó seu paso polo porto de Pedrafita. Un dos tres tramos inaugurados corresponde ó comprendido entre Noceda e Agüeira, cunha lonxitude de 12,9km, e que transcorre polos municipios de Becerreá, As Nogais e Pedrafita. Asemade, entraron en servicio 2,7 km do tramo Agüeira-Cereixal e 4 km do comprendido entre Castrolamas e Noceda.

Actualmente están en execución os últimos quilómetros do peche da

autovía do Noroeste. Na área funcional de Lugo estes quilómetros se reparten entre dous tramos: no comprendido entre Castrolamas e Noceda faltan por completar un total de 4,1 km e no tramo comprendido entre Agüeira e Cereixal, 3,9 km.

Non obstante, é necesario tamén o peche dos tramos de León (Villafranca -Ambasmestas, de 17,6 km., e Ambasmestas - Castrolamas, de 8,5 km.) para que a mellora da accesibilidade á Meseta sexa unha realidade.

A Xunta de Galicia e o Ministerio de Fomento manifestaron publicamente os seguintes compromisos para a mellora integral das comunicacións viarias galegas que afectan á área funcional de Lugo:

1.- Dentro do II Plan de estradas, figura a previsión da construción da autovía Ferrol-Vilalba, cunha lonxitude de 24,5 km e un investimento de 19.095 millóns de pesetas, e da vía rápida Sarria-A-6, de 29 km de lonxitude e un investimento total de 9.193 millóns de pesetas.

2.- Dentro do programa de autovías do Plan de Infraestructuras 2000-2007, figura a previsión da construción da autovía do Cantábrico, cun investimento de 58.500 millóns de pesetas e 90 km de lonxitude, a autovía Santiago-Lugo (50.000 millóns de pesetas de investimento e 105 km de lonxitude) e a autovía Lugo-Ourense (45.000 millóns de pesetas de investimento previsto e 100 km).

No que ás infraestructuras ferroviarias se refire, o convenio entre o Ministerio de Fomento, Xunta de Galicia e Renfe para a modernización da rede ferroviaria interior de Galicia, asinado o 20 de decembro de 2000, prevé uns investimentos de 160.000 millóns de pesetas no período 2000-2007.

No caso da área funcional de Lugo, o convenio prevé a renovación total da vía, construción de dous variantes e obras de sinalización por un importe de 33.503,2 millóns de pesetas, na liña Ourense-Monforte-Lugo-Betanzos-A Coruña/Ferrol. En concreto, na área funcional de Lugo executáranse obras de renovación de vía entre Monforte e Sarria, licítaranse obras

de renovación entre Sarria e Lugo e está en proceso de renovación o proxecto de renovación da vía entre Lugo e Curtis.

O CES considera que débese potenciar e desenvolver esta área funcional sen concentrar tódolos polos de produción e servizos no concello de Lugo. Neste senso, deberían tomarse as seguintes medidas:

a) Mellora da accesibilidade das diferentes comarcas coa finalidade de non forzar máis a marcha da poboación moza, de tal xeito que se permita a vivencia cotiá combinada coa explotación turística da montaña así como a gandería tradicional, industria e servizos. Paralelamente, resulta necesario mellora-las seguintes infraestructuras:

- Estradas
- Os Ancares
- Becerreá-Navia de Suarna
- Navia de Suarna- A Fonsagrada
- Ambasmestas-Liber
- A Fonsagrada
- Navia de Suarna- A Fonsagrada
- A Fonsagrada-Pontenova-Autovía do Cantábrico
- A Fonsagrada-Negueira de Muñiz
- Meira
- Meira-Baralla
- Meira-Ribeira de Piquín
- Sarria
- Becerreá-Sarria
- A Ulloa
- Ventas de Narón-Palas de Rei
- Lugo

Debe priorizarse en todo caso o tramo da autovía Lugo-Alto do Hospital, que serve de enlace entre as autovías programadas Lugo - Ourense, Lugo - Santiago e a N - 640.

Maceda - Gomeán.

Finalización da segunda e estudio da terceira ronda.

Construción de novas pontes sobre o Miño e das pontes Romai e Paradai.

- Ferrocarril

Estudio de viabilidade do tramo ferroviario Curtis estación e Ordes estación que mellore a conexión Lugo-Santiago.

Terminal de mercadorías en Lugo.

b) Dotación de parques empresariais dentro da comarca de Lugo e nos concellos de Outeiro de Rei e O Corgo (que rolden o millón de metros cadrados cada un), aproveitando a súa boa infraestrutura viaria e a súa situación centrada na área funcional de Lugo, tendo en conta ademais que os actuais parques están esgotados.

No eido da mellora da accesibilidade dos parques empresariais débese estudia-la necesidade da conexión ferroviaria cos parques empresariais, así como a reforma da N-VI no cruzamento coa entrada ó polígono do Ceao.

Mellora dos polígonos industrias de Louceaneta (Lugo) e A Veiga (Sarria).

c) Proposta de infraestructuras hidráulicas no Alto Miño que eviten o anegamento da Terra Chá e establecemento dun sistema de regadío que permita non soamente a explotación intensiva de materiais forraxeiros senón tamén as devanditas agriculturas alternativas. O CES considera necesario un Plan de Saneamento Integral das cuncas fluviais dos ríos Miño, Rato, Fervedoira, Mera e Lea e a construción dunha nova depuradora de augas residuais de Lugo.

d) O CES considera necesario a realización dun estudio de viabilidade e promoción dun parque gandeiro en Castro de Ribeiras do Lea potenciando o mercado gandeiro e desenvolvendo unha industria de transformación que garanta a estabilidade do mercado da gandería.

Neste senso é importante que a planta de Lugo teña capacidade para realiza-la transformación completa dos produtos gandeiros.

e) O CES considera que debe realizarse un esforzo inversor nas infra-

estructuras enerxéticas da área funcional co obxecto de mellora-la electrificación rural, mediante un plan que concrete os núcleos de poboación e presupostos asignados, de forma que se garanta a calidade da subministración da enerxía eléctrica cun TIEPI1 similar á media galega.

Respecto á infraestrutura gasística, o CES considera importante a conexión das redes de gasoductos cos parques empresariais.

f) No eido das telecomunicacións, deberían realizarse os esforzos necesarios que garantan a accesibilidade ás novas tecnoloxías e a mellora das telecomunicacións no medio rural.

g) Dado o importante patrimonio no utilizado do Ministerio de Defensa na área funcional, o CES considera necesario que as Administracións públicas interesadas inicién negociacións para a súa desafectación do Ministerio de Defensa co obxecto de acadar un mellor aproveitamento para o desenvolvemento da área.

5.- Panorama social

No capítulo dedicado ó panorama social, os datos da vivenda segundo o seu uso reflicten que na área funcional de Lugo a porcentaxe das vivendas secundarias, dato que pode ofrecer unha idea da capacidade económica comarcal, ascendeu a 8,5% do total das vivendas, unha porcentaxe inferior á correspondente á provincia de Lugo (9,6%) e á do conxunto de Galicia (11,2%).

Á vez, a porcentaxe de vivendas baleiras na área funcional, 18,2%, é superior á de Galicia (16,9%), aínda que lixeiramente inferior á existente na provincia de Lugo (18,9%).

No eido educativo, na área funcional de Lugo, por mor da influencia da comarca de Lugo, atópanse aproximadamente o 65% dos alumnos dos niveis formativos da provincia lucense. No caso da educación a distancia e da educación especial, estas porcentaxes chegan ó 70% e ó 81%, respectivamente.

No ámbito universitario, o de Lugo configúrase como o segundo campus da Universidade de Santiago de Compostela, cunha cuarta parte do seu alumnado. As tres titulación máis importantes, atendendo ó seu número de alumnos, son a diplomatura en Empresariais, a enxeñería técnica en Mecanización Agraria e Construcións Rurais e a licenciatura en Veterinaria. Pola súa banda, as titulacións con menos alumnos matriculados son os correspondentes ós segundos ciclos.

O CES considera importante para o desenvolvemento educativo na área funcional acceder a unha sede da UNED e a renovación do conservatorio de música.

No ámbito da saúde, para o vindeiro mes de maio está previsto o inicio dos procedementos de adxudicación dos traballos de construción do novo hospital de Lugo, mentres que a data na que se prevé inician as obras está fixada para o mes de xullo. O CES considera necesarios que se cumpran os prazos para a realización destas obras para mellora-la oferta hospitalaria na área funcional de Lugo.

Na atención socio-sanitaria, dado que a poboación de Lugo é a máis envellecida de Galicia, o CES considera necesario a confección dun plan para a atención á terceira idade no seu entorno que tenga en conta a axuda domiciliaria, a atención ás persoas maiores dependentes e a creación dunha residencia da terceira idade en Lugo.

En definitiva, o CES considera que tódalas propostas anteriores deben ter como obxectivo estratéxico a potenciación da área funcional sen desarraiga-los seus habitantes, mediante a implantación de políticas de fixación da poboación nas áreas rurais.

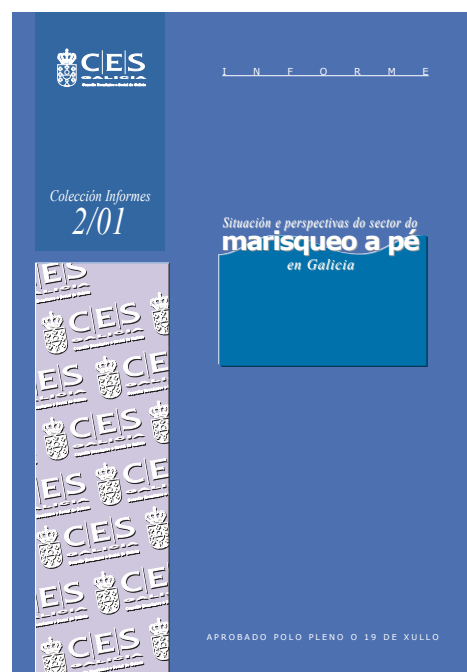
SITUACIÓN E PERSPECTIVAS DO SECTOR DO MARISQUEO A PÉ EN GALICIA

De conformidade coas competencias atribuídas ó Consello Económico e Social de Galicia pola Lei 6/1995, de 28 de xuño, previa análise pola Comisión Sectorial nº 1: Economía, emprego e sectores productivos, e de acordo co procedemento previsto no Regulamento de Réxime Interior do CES-Galicia, o Pleno do Consello Económico e Social de Galicia, na súa sesión 8/01, do 19 de xullo, acordou aprobar por maioría un informe sobre a situación e perspectivas do marisqueo a pé en Galicia.

- Xénese do informe

A Lei 6/1995, de 28 de xuño, atribúe ó Consello Económico e Social de Galicia, entre outras, a función de redactar por propia iniciativa informes ou estudos sobre a elaboración de planos ou programas dirixidos a favorece-lo desenvolvemento económico e social de Galicia.

No ámbito destas funcións, o Pleno do Consello Económico e Social de Galicia, na súa sesión 4/00, de 26 de xuño, adoptou o acordo de proceder á elaboración dun informe por propia iniciativa sobre a situación actual e as perspectivas do subsector do marisqueo a pé: "Situación e perspectivas do marisqueo en Galicia". Na mesma sesión acordouse que o traballo se levará a cabo pola Comisión Sectorial nº1: Economía, emprego e sectores productivos.

- Obxecto do informe

O obxecto do informe do Consello Económico e Social de Galicia é aproximarse á realidade do marisqueo a pé cun enfoque integral como subsector económico básico e característico da economía galega. O marisqueo a pé en Galicia é, actualmente, un subsector económico debilmente estruturado debido ó difícil equilibrio existente entre a necesidade de racionalizar productivamente os recursos de dominio público limitados e a necesidade de dar alternativas sociolaborais ós mariscadores, que lles permita unha explotación rendible para aqueles para os que o marisqueo a pé constitúe o seu medio fundamental de vida.

O capítulo I do informe trata do marco xurídico xeral e as competencias das diferentes administracións sobre o dominio público marítimo-terrestre. O marisqueo a pé é unha actividade que se desenvolve nunha zona de dominio público marítimo-terrestre e que se debe realizar dentro dun marco xurídico de defensa do dominio público e de necesidade de títulos administrativos habilitantes para exercer-la actividade.

O capítulo II trata de cuantificar as posibilidades reais dos recursos productivos cos que se conta e a súa evolución. É necesario coñecer a capacidade, calidade e produción dos recursos de marisqueo de cada unha das zonas productivas de Galicia como base da súa racionalización productiva.

No capítulo III do informe estúdase a actividade planificadora da administración autonómica, coa que se tenta conseguir-lo equilibrio entre a racionalización dos recursos productivos e a forte demanda social para explotalos.

O capítulo IV realiza un estudo dos modelos de xestión actuais e futuros. A necesidade dunha xestión equilibrada e integrada dos recursos e a demanda social fan necesario que a administración promova os mellores modelos de xestión que permitan un sector competitivo que paulatinamente poida desligarse da tutela financeira da Administración.

No capítulo V, o informe trata de aproximarse á realidade socioeconómica

mica da poboación costeira de Galicia para a que, dun ou doutro xeito, a explotación dos recursos do marisqueo a pé constitúe, en moitos casos, o medio fundamental de vida. A través dos indicadores económicos e sociais deste subsector inténtase cuantificar a incidencia que unha correcta planificación dos recursos e o fomento de modelos de xestión axeitados poidan supoñer para o desenvolvemento socioeconómico e a xeración de emprego estable dos concellos costeiros de Galicia.

As consideracións consensuadas dos membros do Consello sobre os aspectos máis salientables do informe pechan o contido do mesmo.

- Metodoloxía e alcance do informe

No que respecta ó alcance do informe, a Comisión Sectorial nº 1: Economía, emprego e sectores productivos, na súa sesión nº 3/00, do 26 de xullo de 2000, acordou acota-lo alcance do informe ó marisqueo a pé.

Para cumprir co obxecto do informe, antes descrito, o CES solicitou a 40 asociacións e confrarías de pescadores información sobre o volume da súa produción así como sobre o valor da produción en primeira venda ó longo do ano 1999.

O CES contou tamén co informe sobre "Ordenación integral do espazo marítimo-terrestre de Galicia" elaborado pola Fundación Empresa-Universidade de Galicia (Feuga), que concentra nunha obra única tódolos datos relevantes sobre os espazos marítimo e marítimo-terrestre.

Neste informe do Consello inclúese así mesmo a información remitida pola Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura, que consistiu fundamentalmente no "Informe Plan Galicia".

As **consideracións** dos membros do Consello sobre este sector foron as seguintes:

Dunha análise das debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades (DAFO) do subsector do marisqueo a pé en Galicia, en base ós datos reco-

lidos neste informe, poderíase considerar, en xeral, positivas as expectativas desta actividade, no senso de que poderá converterse nun subsector económico importante para a economía galega e xerar un valor engadido suficiente para a poboación afectada.

Desde o lado das fortalezas e oportunidades cabería destacar, entre outras, as seguintes:

1. Competencia e capacidade de planificación dos modelos de produción e comercialización do marisqueo a pé pola Comunidade Autónoma, co obxectivo de profesionaliza-lo sector. A sentenza do Tribunal Constitucional elimina moitas incertezas ó respecto e permite a coordinación das actuacións das diferentes administracións.

2. As perspectivas de mellora da calidade e dun aumento sostido da produción do marisqueo a pé, na maioría das zonas productivas, permite confiar nun aumento do valor engadido deste subsector e dun incremento das rendas da poboación ocupada.

3. O incremento do valor engadido do subsector do marisqueo a pé permitirá a viabilidade de novos sistemas de xestión da súa produción e comercialización. A aparición de estruturas cooperativas ou empresariais (OO.PP. e sociedades laborais) permitirá unha alternativa ó desenvolvemento do marisqueo a pé como subsector económico.

4. Os ditos sistemas de xestión poderán tamén ser unha das solucións ós actuais problemas de cobertura social das mariscadoras/es.

Desde o lado das debilidades e ameazas cabería destacar, entre outras, as seguintes:

1. Dificultades de xestión da transición do modelo tradicional de produción e comercialización cara ó modelo planificado na Lei de Pesca de Galicia.

2. Dificultades de redefinir e establecer as competencias e funcións dos tradicionais sistemas de xestión que sexan compatibles cos novos sistemas

de tipo cooperativo ou empresarial.

3. Dificultades de xestión da cobertura social das mariscadoras/es, tanto en definir un procedemento apropiado de cobertura por conta propia, como facilita-la transición a cobertura por conta allea.

Considérase que o recoñecemento da solidariedade da sociedade galega na cesión do dominio público marítimo terrestre a aquelas traballadoras/es para os que a actividade do marisqueo a pé é o seu medio fundamental de vida debe crear un clima que facilite a transición do modelo tradicional ó novo modelo planificado.

II.- recursos do marisqueo a pé

1.- Respecto á capacidade de produción, o CES considera que o estudo Feuga sobre a produtividade potencial das especies por zonas, aínda tendo en conta o comportamento non homoxéneo do seu crecemento anual, permite establecer estratexias de novos modelos de produción, e ofrece a fotografía das posibilidades potenciais de moitas das zonas en produción na actualidade.

É de destaca-lo aumento do valor da produción, que se multiplicou por dous dende 1995 ata 1999 (producción conxunta marisqueo a pé e a flote), aínda que non medrou do mesmo xeito a cantidade de marisco recollido. As rías e os bancos marisqueiros poden ser xestionados de forma máis avanzada e a mellora da calidade do medio pode permitir uns rendementos máis altos.

2.- Respecto á calidade dos recursos, o CES considera necesario adapta-la lexislación actual ás necesidades do sector marisqueiro, na procura dunha maior calidade das augas das rías e, polo tanto, dunha maior produtividade das zonas de marisqueo. A recuperación dos bancos marisqueiros pasa inevitablemente por levar adiante dende a Administración políticas encamiñadas á protección e recuperación medioambiental das rías:

- Recuperación medioambiental das rías, conseguindo a depuración

total dos vertidos urbanos e industriais e a renovación da rede de depuración obsoleta, que non se limite a saca-los residuos do pé da beiramar, mediante a substitución da rede de sumidoiros, centralizando estes cara a unhas “depuradoras” que, en moitos casos, funcionan so como meras estacións de “bombeo” ó interior das rías deses residuos urbanos e industriais.

Neste senso, faise necesario tanto o cumprimento, en tempo, do Plan de Saneamento das Rías como a coordinación das competencias que, neste campo, ten as administracións públicas central, autonómica e local, para evitar as disfuncións que actualmente se detectan.

- Revisión da política de recheos da beiramar (paseos marítimos, portos etc...) e obrigatoriedade de facer informes preceptivos de impacto sobre o marisqueo, en función das zonas máis sensibles, sobre todas as obras que se realicen na costa, así como das obras que teñan incidencia no marisqueo (encoros). Algunhas destas actuacións están a incidir negativamente na situación de calidade dos bancos marisqueiros, dada a incidencia de moitos destes recheos nas correntes mariñas, así como na desaparición de zonas marisqueiras.

Neste senso, cabe destacar que o cambio de comportamento das correntes mariñas por estas construcións leva a miúdo a un enfangamento dos laterais. Poderían considerarse algún tipo de solucións técnicas que manteñan as correntes mariñas existentes e impidan a creación de fangos que afecten ós bancos marisqueiros.

3.- O CES considera necesaria unha política de recuperación dos bancos marisqueiros, cara a un aumento da calidade e da produción, para acadar un aumento do valor xerado en primeira venda, en base as seguintes medidas:

- Fomento, pola Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura, de “criadeiros” de ameixa, que facilite a produción de semente, a un prezo rendible para as explotacións. Para iso, considérase necesario a subvención á semente e o seu financiamento polo IFOP.

- Implantación de “técnicas de crianza”, para que na estabulación ou repoboacións das sementes, que proceden dos “criadeiros”, se reduza a alta porcentaxe de mortalidade que actualmente ten.

- Establecemento de “técnicas de sementa” que, acotando zonas, cree “parques de desove de ameixa”.

- Elaboración dun mapa de usos do litoral galego, no que se estudien todas e cada unha das actividades que se realizan no medio mariño preto da costa (incluídas as industriais e de servizos portuarios), para clarificar oportunamente onde se pode instalar calquera tipo de industria (sexan parques de cultivo, bateas, depuradoras, combustibles...), evitando interaccións negativas entre os diferentes usos.

4.- Considérase necesario, dada a extraordinaria calidade da ameixa producida en Galicia, establecer un sistema de control rigoroso e seguimento da incidencia que, nos bancos marisqueiros, ten a implantación de novas especies, que poden afectar á produción dalgunhas especies autóctonas.

5.- O CES considera que as posibilidades de racionaliza-la produción pasan por ligar os medios de investigación existentes coa planificación das zoas e as especies. Neste senso, o Centro de Control da Calidade do Medio de Vilaxoán debe xogar un papel fundamental para:

- Garanti-lo mantemento da calidade das diferentes sementes de ameixa nos “criadeiros”, seleccionando as especies mais axeitadas para o cultivo, en función das tecnoloxías de reprodución de semente existentes.

- Establece-los criterios técnicos necesarios para que se autorice a implantación de novas especies.

- Controla-los circuítos comerciais para garantir que cada especie se comercialice coas súas características específicas de calidade (imaxe de marca), co obxectivo de manter cotas de mercado diferenciadas, para competir tanto en prezos coma en calidade en función da demanda dos distintos mercados de destino.

- Estudia-la interacción dos cultivos mariños co medio ambiente.

6.- O CES considera que un diferencial tan elevado entre mercado e produción como o observado neste informe esixe unha alternativa á situación tradicional e actual ligada nuns casos a problemas tecnolóxicos de subministro de semente, ás características productivas das especies cultivadas e á propia estrutura organizativa do sector, así como ós efectos do réxime administrativo de tenza do territorio para o cultivo.

Esta alternativa pasa primordialmente polo desenvolvemento de criadeiros e paralelamente pola implementación de tecnoloxía para a produción de semente. Pero dentro das alternativas tecnolóxicas ou bioecolóxicas está a esixencia dun control exhaustivo das epizootias (Anel marrón, Perkinsus, etc) tanto sobre as zonas de produción actuais, como sobre a semente de calquera das especies a introducir nas zonas de cultivo.

Sen abandonar o cultivo das especies autóctonas e extremando as precaucións debidas en relación á biodiversidade e ó control riguroso de posibles epizootias, convén deseñar plans de cultivo doutras especies nas rías galegas, que permitisen complementa-la produción de calidade natural coa produción de cantidade .

III.- planificación dos recursos

O CES considera, respecto á ordenación da actividade comercial, que debería terse en conta a posibilidade de modifica-lo actual sistema de venda, de forma que non só se utilice a venda obrigada en poxa á baixa, senón que poidan utilizarse outras fórmulas de comercialización, para artellar mecanismos de defensa dos prezos do marisco e de garantía de maiores ingresos para as mariscadoras.

IV.- modelos de xestión

O actual sistema organizativo do marisqueo a pé necesita que se aplique a normativa mais axeitada para garanti-lo desenvolvemento do sector

que, sen ter por que rachar co camiño andado ata o de agora, permita a aparición de novos sistemas organizativos e técnicos, de novas políticas de axudas e da elección das especies máis axeitadas para o cultivo e a comercialización, encamiñadas ó aumento da produción e o valor engadido desta.

Respecto á aplicación da normativa mais axeitada, considérase necesario que se fomenten modelos organizativos como as cooperativas de explotación dos recursos acuícolas ou organización de produtores (OPPs), coa participación, no seu caso, das confrarías en ditos modelos (art.118.1 Lei 5/1998, de 18 de decembro, de cooperativas de Galicia, Regulamento nº 3759/92, do Consello, de 17 de decembro). Neste senso, o CES considera que debe axilizarse o sistema de autorizacións a estes novos modelos organizativos e, sobre todo, potencia-lo sistema de concesións para posibilita-la creación e viabilidade dos mesmos.

Con respecto á política de axudas, da análise dos datos das axudas económicas que a Consellería de Pesca outorga ás distintas organizacións pesqueiras en concepto de acondicionamento e rexeneración de bancos marisqueiros, de coidado, control, seguimento e vixilancia, de asistencia técnica e formación, e de mellora da produtividade, despréndese a existencia de diferenzas significativas entre as distintas organizacións antes nomeadas.

O CES considera necesario que se coñezan previamente, dun xeito claro e transparente (Orden publicada pola Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura), os parámetros de avaliación dos proxectos presentados polas diferentes organizacións, que determinan a concesión de ditas axudas, formalizadas a través dos correspondentes convenios, así como a posterior publicación das axudas concedidas ás distintas organizacións do sector.

En todo caso, os ditos parámetros deberían establecerse en función da mellora da rendibilidade e da importancia cuantitativa das citadas organizacións, independentemente da súa natureza xurídica.

Neste senso, considérase que as subvencións ós “criadeiros de ameixa”, promovidos polas confrarías, cooperativas e OPPs, son fundamentais para a potenciación productiva do sector.

V.- indicadores socioeconómicos

1.- Nos datos aportados pola Consellería obsérvase que para a campaña 2000/01, renováronse 6.737 permisos de explotación (permex), quedando sen renovar 416 permisos. O marisqueo a pé ten a súa maior implantación na ría de Arousa, cun total de 3.376 permex, o que representa o 47,20% do total de Galicia. A ría de Vigo é a segunda zona en importancia, con 1.188 permex (o 16,61% do total), e as confrarías do ámbito da ría de Pontevedra, con 842 permisos, utilizan o 11,77% dos permex de Galicia. A provincia da Coruña, con 1.645 permex, representa o 23% e a provincia de Lugo ten unha presenza case testimonial, con 138 permex, o 1,93%.

A vista dos datos, é evidente que, pola súa importancia socioeconómica, o sector do marisqueo a pé é vital nas Rías Baixas, con 5.406 permisos, o que representa o 75,58% dos permisos de explotación para o marisqueo.

Tendo en conta que no ano 1998 existían un total de 8.679 permex para o marisqueo a pé, o descenso é de importancia para a campaña 2000/01 con 6.737 permex renovados, o que representa unha redución de 1.942 mariscadoras, é dicir, un descenso do 22,3% en dous anos.

O CES considera que, se ben é certo que a renda media das mariscadoras a pé en Galicia ten tido avances nos últimos cinco anos, esta segue a ser insuficiente para acadala necesaria profesionalización do sector, máxime cando se ten en conta que o incremento dos ingresos tamén deriva da redución nun 22,3% do número de mariscadoras en activo, ademais do conseguinte e real aumento do valor da produción.

2.- Na distribución por sexos é de destacar que o 85% das persoas que traballan neste sector son mulleres. Esta situación ven determinada polo feito de que o marisqueo a pé sempre foi entendido como unha actividade marxinal de achega duns ingresos á economía familiar por parte das mulleres. O marisqueo a pé era, e en moitos casos aínda o é hoxe, unha actividade económica complementaria.

A distribución por sexos é constante en tódalas zonas, variando unicamente na provincia da Coruña, onde os homes acadan un 25% dos permisos de explotación para o marisqueo a pé.

A distribución por idades aporta un referente básico á hora de facer unha valoración sobre o sistema de cobertura social máis axeitado para o sector. O envellecemento do sector é claro: o 73% do sector ten máis de 40 anos de idade, e un total de 3.138 mariscadoras teñen mais de 50 anos, o 46% do total das empregadas do sector. Só 663 mariscadoras teñen unha idade comprendida entre os 18 e 30 anos, o 9,8%.

Destes datos despréndese que se trata dun colectivo maioritariamente composto por mulleres, de idade avanzada, cuns ingresos baixos –ó redor da metade do SMI– e que a maior parte deste colectivo de traballadoras comezou a cotizar á Seguridade Social dentro do Réxime Especial da Seguridade Social dos Traballadores do Mar, como traballadores autónomos, dende o ano 1999. É, polo tanto, un colectivo especialmente sensible e necesitado dunha actuación clara encamiñada a garanti-la súa protección social durante o desenvolvemento da súa actividade, á vez que garanta unhas prestacións dignas unha vez rematada a súa idade laboral.

O CES entende que se a cota derivada da base de cotización mínima por conta propia é considerada polo sector como excesiva para a consecución dunha protección social xusta, as alternativas posibles poderían ser:

1. Establecer un período transitorio de discriminación positiva polas Administracións Públicas competentes, con aquela parte do colectivo de mariscadoras/es a pé que, sendo o marisqueo o seu medio fundamental de vida e incorporándose ó Réxime Especial da Seguridade Social dos Traballadores do Mar antes do ano 2000, obxectivamente teñan dificultades, polo seu nivel de ingresos, para facer fronte ás cotas de dito réxime ou que, pola súa idade, teñan dificultades para perfecciona-las prestacións de xubilación do citado réxime.

2. Instar ó establecemento e á regulamentación dun sistema especial para os/as mariscadores a pé, dentro do Réxime Especial da Seguridade

Social dos Traballadores do Mar, no que se consideren as especiais condicións deste colectivo en materia de encadramento, afiliación e formas de cotización.

Neste senso, pódese amplia-lo sistema de coeficientes reductores do Réxime Especial do Mar para esta actividade, hoxe regulamentados polo Decreto 2309/70, do 23 de xullo, na redacción dada polo Real Decreto 863/1990, de 6 de xullo, dada a súa penosidade, recoñecendo unhas porcentaxes axeitadas.

3. Confeccionar unha lista de enfermidades profesionais características desta actividade, como complemento das establecidas polo Real Decreto 1995/1978, ou dándolle unha consideración específica como para o sector agrario se fai no Decreto 3772/1972.

4. Fomenta-lo pase á modalidade por conta allea do Réxime Especial dos Traballadores do Mar, a través de modelos tales como cooperativas.

3.- O CES considera que as posibilidades de evolución do sector pasan por un aumento tanto da produción como do valor desta, de cara a conseguir uns ingresos mínimos que garantan uns niveis de renda dignos, cando menos iguais ó S.M.I. Tendo en conta que en 1999 a renda media das mariscadoras a pé en Galicia situouse en 457.379 ptas/ano (Informe Plan Galicia), o valor final da produción tería que multiplicarse por dous para conseguir este obxectivo, o que comportaría polo tanto tamén, un aumento da produción importante no mesmo senso.

4.- O CES considera que a formación constitúe un elemento importante para facilita-la profesionalización do sector, o crecemento da concorrência e a asimilación e expansión das novas tecnoloxías. Dado que o 96,2% das persoas empregadas no marisqueo posúen estudos básicos, considérase necesario mellora-la súa formación, especificamente con cursos relacionados coas técnicas de cultivo, o asociacionismo, as técnicas de mercado e o coñecemento das especies.

INFORME-OPINIÓN SOBRE O LIBRO BRANCO DA ENERXÍA DE GALICIA

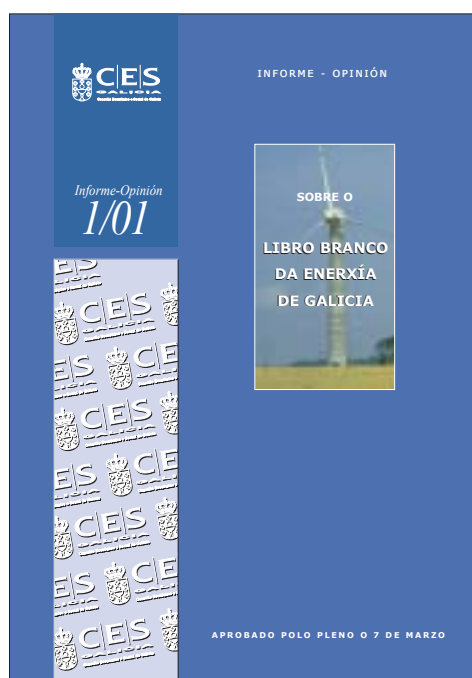
O Consello Económico e Social de Galicia ten entre as súas funcións elaborar, a solicitude da Xunta, informes sobre plans e programas dirixidos a favorecer-lo desenvolvemento económico e social de Galicia.

O conselleiro de Industria e Enerxía compareceu no Pleno do Consello Económico e Social, na súa sesión 8/00, celebrada en data 14 de decembro, para presenta-lo *Libro branco da enerxía de Galicia* e solicitou deste organismo un informe-opinión sobre o mesmo.

Os traballos de redacción do informe-opinión foron encargados á Comisión Sectorial nº 1: Economía, emprego e desenvolvemento territorial, competente por razón de materia.

O obxecto deste informe-opinión foi darlle a coñecer ó Goberno galego as consideracións das entidades, organizacións e asociacións representadas no Consello Económico e Social de Galicia sobre o dito libro branco.

O texto defintitivo do informe-opinión sobre o Libro branco da enerxía de Galicia foi aprobado por unanimidade polo Pleno do CES na súa sesión 02/01, de 7 de marzo.

INFORME-OPINIÓN SOBRE O PLAN DE REVITALIZACIÓN DEMOGRÁFICA DE GALICIA

No mesmo ámbito de actuación do Consello sinalado máis arriba, a conselleira de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude compareceu no Pleno do Consello Económico e Social, na súa sesión 3/01, celebrada en data 22 de marzo, para presenta-lo *Plan de revitalización demográfica de Galicia (bases)* e solicitou deste organismo un informe-opinión sobre o mesmo.

Os traballos de redacción do informe-opinión foron encargados á Comisión Sectorial nº 1: *Economía, emprego e sectores productivos*, competente por razón de materia.

O obxecto deste informe-opinión foi darlle a coñecer ó Goberno galego as consideracións das entidades, organizacións e asociacións representadas no Consello Económico e Social de Galicia sobre o dito Plan.

O texto definitivo do informe-opinión sobre o Plan de revitalización demográfica de Galicia (bases) foi aprobado por unanimidade polo Pleno do CES na súa sesión 10/01, de 23 de novembro.

